

fizjoterapia polska

POLISH JOURNAL OF PHYSIOTHERAPY

OFICJALNE PISMO POLSKIEGO TOWARZYSTWA FIZJOTERAPII

THE OFFICIAL JOURNAL OF THE POLISH SOCIETY OF PHYSIOTHERAPY

NR 3/2023 (23) KWARTALNIK ISSN 1642-0136

**Występowanie
zaburzeń w obrębie stawów skroniowo-
żuchwowych podczas zarażenia COVID-19**
**The occurrence of temporomandibular
joint disorders during COVID-19
infection**

Possibilities of physiotherapeutic treatment in the case of patients with pusher syndrome

Możliwości postępowania fizjoterapeutycznego u pacjentów z zespołem odpychania

ZAMÓW PRENUMERATĘ!

SUBSCRIBE!

www.fizjoterapiapolska.pl

www.djstudio.shop.pl

prenumerata@fizjoterapiapolska.pl

MATIO sp. z o.o.

to sprawdzony od 7 lat dystrybutor
urządzeń do drenażu dróg oddechowych
amerykańskiej firmy Hillrom

Hill-Rom.

The
Vest
Airway Clearance System

model 205

MetaNeb™

sprzęt medyczny do drenażu i nebulizacji dla pacjentów w warunkach szpitalnych
– ze sprzętu w Polsce korzysta wiele oddziałów rehabilitacji i OIOM

MATIO sp. z o.o., ul. Celna 6, 30-507 Kraków, tel./fax (+4812) 296 41 47,
tel. kom. 511 832 040, e-mail: matio_med@mukowiscydoza.pl, www.matio-med.pl

Terapia ENF

Kompleksowy system oceny i fizjoterapii

- autoadaptacyjna fizjoterapia
- obiektywna ocena stanu tkanek
- biofeedback w czasie rzeczywistym
- gotowe protokoły terapeutyczne
- wszechstronne zastosowanie
- anatomia 3D
- mapy 3D

www.enf-terapia.pl

Aktualna i praktyczna wiedza!

ponad
800 rycin
i 1 tys. stron

dodatkowe
materiały
multimedialne

szukaj na pzwl.pl

III
WYDANIE
uaktualnione

**POBIERZ
DARMOWY E-BOOK**
od PZWL w prezencie!

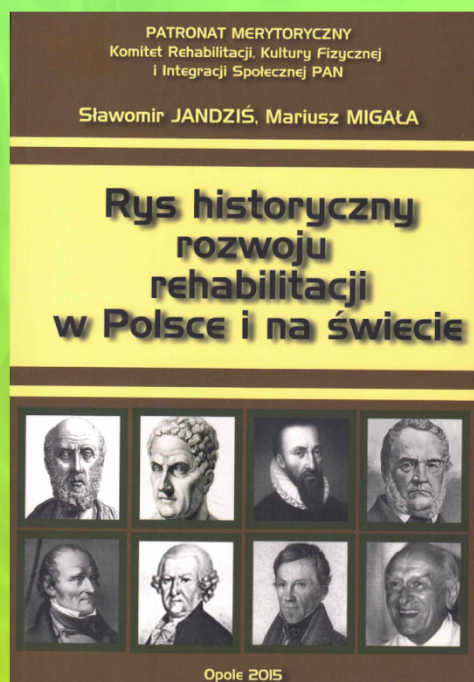
fizjoterapia polska

sklep internetowy:
www.djstudio.shop.pl

w sklepie dostępne między innymi:

- *archiwalne numery Fizjoterapii Polskiej w wersji papierowej*
- *artykuły w wersji elektronicznej*
- *książki poświęcone fizjoterapii*
- *prenumerata Fizjoterapii Polskiej*

**Rabat 15% na pojedyncze artykuły
w j. polskim z czasopisma
Fizjoterapia Polska w sklepie
DJ Studio**

djstudio.shop.pl
15% z kodem
FP3-2023-ART
o 30 września 2023

Rok założenia firmy 1996
www.butterfly-mag.com
tel. 85 743 22 21
kom. 603 299 035

BIOMAGNETOTERAPIA W WYROBACH MEDYCZNYCH „ORT BUTTERFLY”

- BEZ BÓLU, STRESU I BEZ TABLETEK!
- LECZYSZ SIĘ NATURALNIE
- ŚPIĄC, PRACUJĄC, WYPOCZYWAJĄC...
- USUWASZ BÓL I JEGO PRZYCZYNĘ!
- TERAPIA STARA JAK ŚWIAT!
- SPRAWDZA SIĘ I DAJE RADĘ W NIERÓWNEJ WALCE Z PANDEMIĄ – COVID 19!

REGULARNA BIOSTYMULACJA MAGNETYCZNA!

Ogromny potencjał Natury w zwalczaniu smogu energetycznego i autooksydacji, będącej główną przyczyną wszystkich chorób cywilizacyjnych!

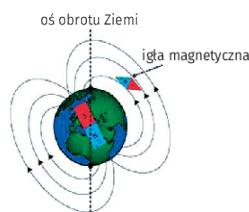
Najstarsza Terapia Świata wspomagająca każdą formę leczenia!

Uważa się do dziś, że bez niej nie da się wyleczyć żadnej choroby do końca!

Naturalna Terapia Magnetyczna Twoje Zdrowie, Twoja Uroda, Odporność i Sprawność do późnej starości! **Wypróbuj** – gdy zawiodły już inne terapie!

Biomagnetoterapia inicjuje ożywienie komórkowe, oczyszcza i „odmładza” krew, podnosząc vitalność całego organizmu, który uruchamia intuicyjne procesy obronne, znosząc dyskomfort powodowany bólem, urazem lub stresem, bez konieczności ostrej dawki leków chemicznych...

DLACZEGO CHORUJEMY?

Natężenie sztucznych pól elektromagnetycznych zwiększyło się 100 tys. razy! Naturalne pole magnetyczne Ziemi zmniejszyło swą moc o połowę!

BIOMAGNETYZM - jako antidotum; jedyne i absolutne; na cancerogenną ekspansję „smogu energetycznego”!

ZŁOTE LOGO
Międzynarodowych Targów
Rehabilitacja
Łódź IX/2007

Jestem osobistym królikiem doświadczalnym! I żyję – realizując 25 lat wciąż nowe i śmielsze pomysły w wykorzystaniu tej **boskiej energii** naturalnych magnesów! Dzięki nim pokonuję dziś niezliczone przeszkody i przeciwności losu z nieznaną mi przedtem energią i determinacją! To moja pasja! I przeznaczenie!

Najnowsza opinia klienta:

Komentarz ten jest moim osobistym świadectwem zadowolenia z produktów biomagnetycznych „Ort Butterfly”, których używam od 20. lat! Zastanawiam się, zwłaszcza nad fenomenem poduszki (określenie nie jest przypadkowe) zwyczajnie; nie wyobrażam sobie snu i wypoczynku bez magnetycznej „Ort Butterfly” – pod głową! Jej ergonomiczny, przyjazny dla głowy i szyi kształt sprawia, że wysypiam się „po królewsku”. Zabieram ją również ze sobą w bliższe i dalsze podróże! Czyż gdyby była to zwyczajna poduszka, fundowałbym sobie dodatkowy bagaż? Wychwalam więc ją od zarania, polecam i rekomenduję, bo jest tego warta! Bez niej nie wyobrażam sobie prawdziwie relaksacyjnego snu i błogiego, kojącego wypoczynku! Dziękuję, że ją Pani stworzyła!

J. Szew. Działdowo (maj 2020)

PS Poduszki „Ort Butterfly” to prawdziwe arcydziełka robione z wyczuciem i sercem... jak rzeźby Michała Anioła... Polecam wszystkim!

Zapraszamy do zapoznania się z opiniami użytkowników i ekspertów jakie pojawiły się na przestrzeni ostatnich 10 lat: www.butterfly-mag.com → opinie klientów

ŚRODKIEM DO CELU

- pewność że dziecko jest nakarmione
- więcej czasu na wspólną zabawę z dzieckiem
- szansa na lepsze efekty rehabilitacji

Jeśli występują problemy z żywieniem (np. problemy z motoryką jamy ustnej, konieczność modyfikacji konsystencji diety, ograniczony apetyt), skonsultuj się z naszym Ekspertem.

Skontaktuj się z naszym Ekspertem i dowiedz się więcej na temat:

- konsekwencji wynikających z niedożywienia
- wskazań do żywienia dojelitowego
- dokumentów niezbędnych do rejestracji w poradni żywieniowej
- dokarmiania przez zgłąbnik
- najbliższej poradni żywieniowej

Mgr Iwona Widera

Specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego.
Ekspert do spraw żywienia dojelitowego dzieci
oraz osób dorosłych.

Zadzwoń: 698-945-066

- Szczegółowa lista poradni żywieniowych, realizujących świadczenie żywienia dojelitowego w warunkach domowych na stronie: www.pelnaporcjaopieki.pl

WAŻNE:
Świadczenie
objęte pełną
refundacją NFZ

RABAT NA WSZYSTKIE KSIĄŻKI WYDAWNICTWA EDRA URBAN & PARTNER W KSIĘGARNI DJ STUDIO

w tym:

Wielka Fizjoterapia tomy 1-3
djstudio.shop.pl

10% z kodem FP-3-23-EDRA
do 30 września 2023

zabezpiecz się przed potencjalnymi **roszczeniami** **pacjentów**

program ubezpieczeń dla fizjoterapeutów
pod patronatem PTF

dla kogo?

Zarówno dla fizjoterapeutów prowadzących własną działalność w formie praktyki zawodowej, podmiotu leczniczego jak również tych, którzy wykonują zawód wyłącznie na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenie.

co obejmuje program ubezpieczeń?

- igłoterapie
- zabiegi manualne (mobilizacje i manipulacje)
- leczenie osteopatyczne
- naruszenie praw pacjenta i szkody w mieniu pacjentów

oraz szereg innych rozszerzeń ukierunkowanych na zawód fizjoterapeuty

kontakt w sprawie ubezpieczeń:

Piotr Gnat

+48 663 480 698

piotr.gnat@mentor.pl

[linkedin.com/in/piotrgnat](https://www.linkedin.com/in/piotrgnat)

ubezpiecz się **on-line** na **PTFubezpieczenia.pl**

Ubezpieczenie społeczne fizjoterapeutów

Social security for physiotherapists

Damian Durlak(A,B,C,D,E,F,G)

Wydział Nauk o Zdrowiu, Radomska Szkoła Wyższa / Faculty of Health Sciences, Radom College in Radom, Poland

Streszczenie

Fizjoterapeuci ze względu na specyfikę wykonywanego zawodu są szczególnie narażeni na wypadki przy pracy. Istniejące w Polsce ubezpieczenie społeczne umożliwia im jednak zabezpieczenie na wypadek niezdolności do pracy. W niniejszym artykule zawarto najważniejsze kwestie dotyczące definicji i rodzajów ubezpieczeń społecznych, z jakich mogą korzystać fizjoterapeuci. Opisano powiązanie między prawem pracy a ubezpieczeniem społecznym. Przedstawiono również świadczenia, jakie przysługują pracownikowi z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Ze względu na wymagającą pracę oraz ryzyko wypadku przy pracy istotne jest, aby fizjoterapeuci byli świadomi swoich praw i obowiązków, a w razie potrzeby – by korzystali z ubezpieczenia społecznego.

Słowa kluczowe:

ubezpieczenia społeczne, fizjoterapeuci, ubezpieczenie wypadkowe, wypadki przy pracy

Abstract

Due to the specificity of their profession, physiotherapists are particularly exposed to accidents at work. The existing social insurance in Poland, however, allows them to be protected in the event of incapacity for work. This article covers the most important issues regarding the definition and types of social security that can be used by physiotherapists. The link between labor law and social security is described. The benefits that an employee is entitled to in the event of an accident at work or an occupational disease are also presented. Due to the demanding work and the risk of an accident at work, it is important that physiotherapists are aware of their rights and obligations and, if necessary, that they use social security.

Key words:

social security, physiotherapists, accident insurance, accidents at work

Wstęp

Wypadek przy pracy lub choroba zawodowa może przytrafić się każdemu pracownikowi. Zwłaszcza wśród pracowników medycznych zachowanie bezpieczeństwa w pracy jest istotne. Problemy mogą pojawić się nie tylko ze względu na potknięcia, zaskoczenia, kontakt z wydzielinami chorych osób, przebywanie w zasięgu wibracji, hałasu, promieniowania, pola elektromagnetycznego, czynników chemicznych i biologicznych, nieergonomiczną postawę lub nieodpowiednio zorganizowane miejsce pracy. Pracownik będąc ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w ramach ubezpieczenia wypadkowego ma prawo do określonych w ustawach świadczeń. Dzięki nim w razie wypadku przy pracy, choroby zawodowej, niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji lub też śmierci osoby najbliższej ma on możliwość uzyskać wsparcie finansowe w postaci jednorazowej płatności lub regularnych wypłat. Wśród zawodów medycznych, gdzie każdy pracownik jest potrzebny dla sprawnego działania całego systemu ochrony zdrowia, pomoc i zachęta do powrotu do wykonywania zawodu lub też pomoc w utrzymaniu się i docenienie pracownika jest szczególnie potrzebne.

Definicja i rodzaje ubezpieczeń społecznych

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 67 zapewnia każdemu obywatelowi Polski zabezpieczenie społeczne na wypadek, gdyby pozostał on bez pracy nie z własnej woli, nie mając innych środków na utrzymanie (Konstytucja RP, 1997). Artykuł ten wskazuje na trzy rodzaje ryzyka socjalnego: osiągnięcie wieku emerytalnego, niezdolność do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo, a także pozostawanie bez pracy nie z własnej woli przy braku środków do utrzymania. Zawarta w artykule niezdolność do pracy może obejmować zarówno chorobę, jak i inwalidztwo. Te z kolei są obejmowane przez kolejne artykuły Konstytucji RP. Art. 68 Konstytucji RP mówi o prawie każdego obywatela do ochrony zdrowia. Art. 69 natomiast odnosi się do pomocy w zabezpieczeniu życia osób niepełnosprawnych. Ryzyka wymienione w tych trzech artykułach nie są tożsame. Art. 67 ma na celu zagwarantowanie należytego poziomu życia pracownika, który ze względu na obniżoną zdolność do pracy nie zarabia na swoje utrzymanie. Ryzyka wymienione w Art. 68 i Art. 69 Konstytucji RP nie odnoszą się bezpośrednio do pracy [14].

Aby korzystać ze świadczeń w ramach ubezpieczeń społecznych, konieczne jest wnoszenie składek na ubezpieczenie społeczne. Ciężar płatności tych składek jest rozłożony między pracodawcę i pracownika lub też w całości na osobę ubezpieczoną [8]. Standardowa składka ZUS obliczana jest na podstawie podstawy, wynoszącej 60% przewidywanego średniego wynagrodzenia podawanego przez Główny Urząd Statystyczny na dany rok. Gdy ciężar płatności rozłożony jest między pracownika i pracodawcę, rolą pracodawcy jest przekazanie do ZUS odpowiednich składek. Składki te są obliczane jako odpowiedni procent od podstawy [11].

Jeżeli dana osoba pracuje u wielu pracodawców i ma wiele stosunków pracy, to tytuły ubezpieczenia kumulują się – osoba ta podlega ubezpieczeniom społecznym z każdego stosunku pracy [8]. Pracodawca natomiast ma obowiązek zgłosić do ubezpieczeń społecznych wszystkich swoich pracowników.

Osoba, która ma wiele umów zlecenia (o świadczenie usług), podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu tylko niektórych umów – następuje rozłączność tytułów ubezpieczenia. Zleceniodawca nie musi zgłaszać do ubezpieczeń społecznych zleceniobiorców, którzy uzyskują z innych umów co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę.

Prawo pracy a ubezpieczenia społeczne

Kwestia wykorzystania ubezpieczenia społecznego wymaga definicji kilku najważniejszych pojęć. W przypadku ubezpieczenia wypadkowego pracowników systemu ochrony zdrowia najważniejszymi określeniami jest choroba zawodowa oraz wypadek przy pracy.

W art. 2351 Kodeksu Pracy znaleźć można określenie choroby zawodowej [15]: jest to choroba (jedna z wymienionych w wykazie chorób zawodowych) wywołana przez działanie szkodliwych dla zdrowia czynników występujących w środowisku pracy lub też spowodowana sposobem wykonywania obowiązków zawodowych nazywanym „narażeniem zawodowym”. Wykaz chorób zawodowych został zawarty w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych [10]. Aby dana choroba została określona jako choroba zawodowa, konieczne muszą być spełnione dwa wymogi:

- choroba została umieszczona w wykazie chorób zawodowych,
- został ustalony związek przyczynowo-skutkowy między sposobem wykonywania pracy lub czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy a zachorowaniem.

Art. 235 Kodeksu Pracy określa również obowiązek pracodawcy wynikający z choroby zawodowej pracownika [17]. Pracodawca jest zobowiązany zgłosić odpowiedniemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu oraz okręgowemu inspektorowi pracy nie tylko rozpoznanie, ale nawet samo podejrzenie choroby zawodowej jego pracownika. Na podstawie art. 231 Kodeksu Pracy pracownik ma prawo domagać się przeniesienia do innej pracy, jeżeli została u niego stwierdzona choroba zawodowa. Dodatkowo pracownik ma prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, opisanych w ustawie wypadkowej.

„Wypadek przy pracy” jest określeniem skorelowanym prawnie z pojęciem „choroby zawodowej”. Art. 3 Ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych definiuje go jako „zdarzenie nagle wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą” [9]. Jest to szkoda na osobie wynikająca z zakłócenia procesu pracy lub też niespodziewane pojawienie się zewnętrznej przyczyny urazu lub śmierci pracownika w czasie i miejscu wykonywania pracy [13]. O ile w przypadku choroby zawodowej przyczyna zewnętrzna i praca są ze sobą tożsame, o tyle przy wypadku przy pracy są to niezależne elementy definicji. Aby dane zdarzenie zostało uznane za wypadek przy pracy, muszą zostać spełnione wszystkie kryteria z następujących: nagle zdarzenie, wywołane przez zewnętrzną przyczynę, którego skutkiem jest uraz lub śmierć pracownika, a samo zdarzenie miało związek z wykonywaną pracą.

Problematyczne w procesach sądowych dotyczących wypadków przy pracy jest odpowiednie zrozumienie pojęcia „uraz”. Jest ono definiowane w art. 2 ustawy [9] jako „uszkodzenie

tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego”. Zgodnie z uwagą Sądu Najwyższego [12] „uszkodzenie” jest niejednoznacznym określeniem i nie musi oznaczać wyłącznie fizycznego uszkodzenia tkanek organizmu. Uraz może dotyczyć także zaburzeń lub zmian czynnościowych w ciałach pracowników, a także przyjmować formę urazów psychicznych. Urazem nie będzie jednak ujawnienie się obecnych wcześniej samoistnych schorzeń, jeżeli warunki pracy nie spowodowały powstania lub przyspieszenia rozwoju choroby [5].

Istotną kwestią jest również zdefiniowanie przyczyny zewnętrznej. Wyroki Sądu Najwyższego wskazują, że przyczyną zewnętrzną może być dowolny czynnik powodujący uraz lub śmierć pracownika. Najczęściej są to urazy mechaniczne, działania sił przyrody lub osób trzecich, a także urazy termiczne [5]. „Przyczyna zewnętrzna” jest dosyć szerokim pojęciem, ponieważ obejmuje, poza siłami przyrody, działaniami osób trzecich oraz narzędziami i maszynami, także pracę i wysiłek wynikający z pracy, jak i działanie osoby poszkodowanej, np. potknięcie się. Praca rozumiana jest w tym przypadku jako typowe obowiązki służbowe oraz jako nadzwyczajne, zlecone w danym momencie zadania lub nietypowy sposób wykonania zlecenia. Nadmierny wysiłek pracownika nie jest oceniany pod kątem standardowych norm odporności przeciętnego człowieka w pełni zdrowia i sił. W jego określeniu uwzględnia się właściwości psychofizyczne danego pracownika w konkretnym dniu. Także typowe warunki pracy mogą zostać uznane za przyczynę zewnętrzną wypadku przy pracy, jeżeli w dniu wypadku, dla danego pracownika o konkretnym wieku i kondycji jest to nadmierny wysiłek. Nadzwyczajne warunki w przebiegu pracy mogą przyjąć formę nadmiernego zmęczenia pracownika, który pracuje dłużej niż wynosi dopuszczalny czas pracy, bez możliwości zaznania odpoczynku w dłuższym okresie czasu. Przyczyną zewnętrzną wypadku przy pracy może być dodatkowo dopuszczenie pracownika do wypełniania obowiązków służbowych w sytuacji, gdy pracownik ten nie posiada aktualnych badań lekarskich. Identyczną sytuacją byłoby zlecenie pracownikowi wykonania pracy, której charakter jest sprzeczny z zaświadczeniem lekarskim stanowiącym o przeciwwskazaniach do wykonywania danych działań. Sytuacje te łamią Art. 229 Kodeksu Pracy, a wynikające z nich ryzyko obciąża pracodawcę [5].

Możliwe wykorzystanie ubezpieczenia wypadkowego w ramach ubezpieczenia społecznego

Ubezpieczenie wypadkowe zostało zdefiniowane w Dodatku nr 14 do Ubezpieczeń i Prawa Pracy jako „ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych” [6]. W ustawie znaleźć można listę świadczeń, jakie przysługują pracownikowi z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Są to m.in. [9]:

1. Zasiłek chorobowy – przysługuje osobom, które w trakcie ubezpieczenia wypadkowego stały się niezdolne do pracy oraz otrzymały zwolnienie lekarskie z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
2. Świadczenie rehabilitacyjne – przysługuje osobom, które

wyczerpały już okres pobierania zasiłku chorobowego, w dalszym ciągu są niezdolne do pracy, a kontynuacja leczenia lub rehabilitacji powinna przynieść odzyskanie zdolności do pracy.

3. Zasiłek wyrównawczy – przysługuje osobom, które podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu, którzy posiadają zmniejszoną sprawność do pracy, a których wynagrodzenie zmniejszono z powodu poddania się rehabilitacji zawodowej, której celem jest adaptacja lub przyuczenie do danej pracy.

4. Jednorazowe odszkodowanie – przysługuje pracownikom objętym ubezpieczeniem wypadkowym, którzy stali się długo- lub stale niezdolni do pracy wskutek choroby zawodowej lub wypadku przy pracy.

5. Renta z tytułu niezdolności do pracy, renta szkoleniowa – przysługuje osobom niezdolnym do pracy, które uzyskały odpowiedni do wieku staż ubezpieczenia.

6. Renta rodzinna – przyznawana jest członkom rodziny, która w momencie śmierci miała ustalone prawo do emerytury (lub spełniała warunki do uzyskania jej), emerytury pomostowej lub renty z tytułu niezdolności do pracy (lub spełniała warunki do uzyskania jej) lub też pobierała zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie przedemerytalne.

7. Dodatek pielęgnacyjny – przysługuje osobie, która jest niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji lub osobie, która ukończyła 75 lat.

8. Dodatek do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej – przyznawany jest osobom, które pobierają rentę rodzinną, których rodzice nie żyją.

9. Pokrycie kosztów zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, szczepień ochronnych oraz kosztów leczenia z zakresu stomatologii.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych nie przysługują, jeżeli dana osoba naruszyła przepisy o ochronie życia i zdrowia w sposób umyślny lub poprzez rażące niedbalstwo, a dodatkowo była to jedyna przyczyna wypadku. Świadczenie nie przysługuje również ani osobie ubezpieczonej, ani jej członkom rodziny, jeżeli osoba ta w dniu wypadku lub w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej była zadłużona z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne na kwotę ponad 6,60 zł. Świadczenia z tytułu niezdolności do pracy przysługują także w sytuacji, gdy ta niezdolność powstała z powodu wypadku w drodze do pracy lub z pracy.

Podsumowanie i wnioski

Bezpieczeństwo pracownika na miejscu pracy jest istotne dla każdego pracodawcy. Zaniedbania w obszarach przestrzegania zasad BHP i ergonomii oraz niezapewnienie odpowiedniego czasu odpoczynku pracowników może przyczynić się nie tylko do wypadku przy pracy lub choroby zawodowej załogi, ale również zniechęcić medyków do pracy w konkretnej placówce medycznej. Może nawet przyczynić się do rezygnacji z wykonywania zawodu przez osoby wypalone zawodowo lub cierpiące z powodu efektów zaniedbań ze strony kadry zarządzającej. Nadmiar obowiązków, braki kadrowe oraz zmęczenie mogą wpłynąć na gorszą koncentrację pracownika. Dodatkowo nieergonomicznie zaprojektowane stanowisko pracy również spowodować może większe ryzyko wypadku podczas

pracy. Zdarza się niestety, że pracownicy świadomie łamią przepisy BHP, ponieważ uważają, że ich metody i procedury będą szybsze i skuteczniejsze w danym momencie. Takie zachowania również mogą przynieść niebezpieczeństwo wszystkim pracownikom. Ze względu na rosnące braki kadrowe wśród zawodów medycznych szczególnie istotny jest szybki powrót do pracy każdego medyka. W ramach ubezpieczenia wypadkowego osobie ubezpieczonej przysługuje cały szereg możliwości do wykorzystania świadczeń. Osoby zatrudnione w Polsce powinny dla własnego dobra zapoznać się z możliwościami wykorzystania tych świadczeń w różnych

sytuacjach. Powinny również znać czynniki, z powodu których mogą nie uzyskać żadnego świadczenia, aby przez pomyłkę lub nieodpowiednie zachowanie nie stracić szansy na uzyskanie bardzo potrzebnych środków.

Adres do korespondencji / Corresponding author

Damian Durlak

E-mail: dam.durlak@gmail.com

Piśmiennictwo/ References

1. Anandh, B., Jayachandran, P., Josephin, D., et al., Perception and prevalence of work-related health hazards among health care workers in public health facilities in southern India, *International Journal of Occupational and Environmental Health*, 2015, vol 21, nr. 1, s. 74–81.
2. Andersen L., Clausen T., Mortensen O., Burr H., Holtermann A., A prospective cohort study on musculoskeletal risk factors for long-term sickness absence among healthcare workers in eldercare, *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 2012, nr. 85, s. 615–622.
3. Bernal D., Campos-Serna J., Tobias A., Vargas-Prada S., Benavides F., Serra C., Work-related psychosocial risk factors and musculoskeletal disorders in hospital nurses and nursing aides: A systematic review and meta-analysis, *International Journal of Nursing Studies*, 2015, vol. 52, nr. 2, s. 635–648.
4. Bilski B., Higiena pracy dla fizjoterapeutów, Wydawnictwo AM Poznań, Poznań, 2005.
5. Bomba K., Uszczerbek na zdrowiu pracownika spowodowany czynnikiem samoistnym a wypadek przy pracy, [w:] red. Czuryk M., Naumowicz K., Prawo ubezpieczeń społecznych. Wybrane problemy, Monografie Wydziału Prawa i Administracji UWM, Olsztyn 2016.
6. Dodatek nr 14 (512) do Ubezpieczeń i Prawa Pracy z dnia 10.07.2020, Komentarz do wybranych przepisów ustawy wypadkowej.
7. Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r.
8. Dz.U. 1998 poz. 887, Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.
9. Dz.U. 2002 nr 199 poz. 1673, Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
10. Dz. U. 2013 poz. 1367, Rozporządzenia Rady Ministrów z 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych.
11. Grzebieniak A., Polski system ubezpieczeń społecznych – zalety i wady, *Studia Gdańskie*, 2007, nr. 4, s. 97–105.
12. II PK 3100/10, Wyrok SN z dnia 7 czerwca 2001 r., *Monitor Prawa Pracy* 11, s. 605–607.
13. Jędrasik-Jankowska I., Pojęcia i konstrukcje prawne ubezpieczenia społecznego, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2016.
14. Ryś K., Wybrane problemy ubezpieczenia społecznego z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby, *Teoria i praktyka*, 2017, nr. 3/2017, s. 75–91.
15. Walczak K. (red.), Kodeks pracy. Komentarz, Legalis, Warszawa 2016.
16. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Raport roczny ZUS, 2018.
17. Ziółkowska K., Choroba zawodowa jako pojęcie prawne w ubezpieczeniu wypadkowym [w:] red. Czuryk M., Naumowicz K., Prawo ubezpieczeń społecznych. Wybrane problemy, Monografie Wydziału Prawa i Administracji UWM, Olsztyn 2016.